

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԶԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ ՇԱԲԱԹ 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1864

ԹԻՒ 741

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Երբ որ լուրերը խաղաղութեան են միշտ և ընդհանուր պատերազմը մը վախը երթալով նուազեցաւ ու այսօրուան օրը գրեթէ փարատուած է : Լոնտոնի Մորնինգ-Ֆրիս օրաթիւը կըսէ , թէ Լոնդոնի կառավարութիւնը վստահ ըլլալով ընդհանուր խաղաղութեան հաստատուն մնալուն վերայ , պիտի առաջարկէ բարձրագոյն որ ցամաքի և ծովային զօրաց թիւը նուազանայ : Փափագելի է , կը յաւելու յիշեալ կէս պաշտօնական օրաթիւրը , որ միւս մեծ տէրութիւններն ևս Սեմին Բրիտանիոյ այս օրինակին հետեւին :

Իտալիոյ բարձրագոյն մէջ օրինաւոր հակաճառութիւնները կը շարունակուին ի մասին զաղղիական իտալական դաշնադրութեան և տէրութեան թաղաւորանիստ մայրաքաղաքը իտալական ըլլալուն վերայ : Ինդիանապոլիսի թէ այս հակաճառութիւնները շուտով պիտի վերջանան , և բարձրագոյն զինի իւր հաճութիւնը տալու յիշեալ դաշնադրութեանը , պիտի լուծուի ու ազգային նոր երեսփոխանաց ընտրութիւնը Գեորգիոսի վերջը տեղի պիտի ունենայ : Կըսուի նաև թէ նոր կաղժուկու երեսփոխանաց խորհրդանոցը առաջիկայ Մարտ ամսոյն մէջ ի ժողով պիտի հրաւիրուի ինքնուրոյն մէջ :

Լոնդոնի զաղղիական երեսփոխաններէն մէկը , մօսկա Ս. Օրտէս Բեռնարտ անուն , երկար ու նշանաւոր ատենախօսութիւն մը ըրաւ . որով համարձակագէս հաստատեց , թէ Կաղղիական թէպէտեւ կաշխատի իտալական Պապութեան հետ հաշտեցնելու , սակայն չիլնար թոյլ տալ և թոյլ պիտի չտայ երբեք որ քահանայապետական գահին ունեցած այժմեան երկրին ամենափոքր փաստ՝ այսինքն փափայտուած թիւն ըլլայ : Լոնդոնի ժողովուրդները՝ ըստ յիշեալ բարեպաշտ երեսփոխանը , ուրիշ ուղիցիւն հոռի գէտ մարտնչի կամ միայն անոր դէմ խօսիլ , ցրուեցան և լիզուներ խառնակուեցան : Զետոյ , զինի նկարագրելու կաթոլիկութեան հակադէմական ազդեցութիւնը աշխարհի մէջ , իւր ատենախօսութիւնը վերջացուց հետեւեալ խօսքերով , որ խորին ներդրութիւն մը ըրաւ խորհրդանոցին անդամաց վերայ :

“Հոռի իտալական տիրութեան կողմէն մայրաքաղաք մըն է : Կողմնակի զբեղ , ով սուրբ Հռոմ , ոչ թէ կեանքներու գահը ըլլալու համար , այլ Պապին ամուրը ըլլալու համար :

“Հոռի կրտսերածուի բոլոր իտալիոյ վերայ և բոլոր աշխարհի վերայ Լատինոյ օրհնութիւնը : Եթէ կը մտնուի զհոռի իւր քահանայներէն և իւր Լատինոսէին Բանէն , մոռնալ քաղաք մը՝ կընէք , զոր ձեռք զօրութիւնը պիտի չիլնայ կենդանացնել զայն : Բանի մը օրավար (տէօնիս) երկրի համար միթէ արժան է ի մարտ գրգռել Կաղղիան , Լատինական և բոլոր աշխարհը : Լատինոսէ տար որ չընէիք : Եթէ կաթոլիկ չէք , գոնէ ճշմարիտ իտալացի եղիք” :

Տարակոյս չկայ թէ այսպիսի համարձակ խօսք ի նպատակ քահանայապետական գահին , երբեք արտասանուած չէր իտալիոյ բարձրագոյն մէջ :

Իտալիոյ պաշտօնէի խորհրդոյն նախագահ Լաւարմուտ զօրապետը ազգային երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ երկար ատենախօսութիւն մի ընելով ի պաշտպանութիւն Սեպտեմբերի 3-15ին եղած դաշնադրութեանը , Հոռի և Վենետիկի խնդրոց վրայ յայտնաւորեց .

“Չեմ ուզեր Հոռի խնդրոց վրայ խորին քննութիւն ընել . վստահ տակաւին շատերը որոշ ու համաժողով քաղաքի մի չունին այս խնդրոց լուծ-

ման կերպին վրայ , ի մասին գործադրութեան ես իսկ կը տարակուսեմ թէ ինչ կերպիւ պիտի կատարուի փառութիւնը : Կային և իտալիոյ թաղաւորին Հոռի մէջ : Սակայն ինչպէս և ըլլայ աւելի աղէկ է որ առջեւին ժամանակ ցնենանք : Սեմ վստահութիւն ունիմ Կաղղիոյ կայսեր օգնութեանը վերայ , որ աշխարհի մէջ միմիայն առնէ , որ շատ աղէկ կը ծանաշէ այս խնդիրը :

“Կարծեմ թէ Կորին կայսերական Վենետիկութիւնը պիտի օգնէ մեզ նաև Վենետիկի համար : Կուզէի որ այժմ պաշտօնական կայսրութիւն մի չունէնային . և հիմա իրեն երեսփոխան մի կը խօսիմ ձեզ : Տեսնե՞ք որ Մաքսիմիլիանոս արշիդուքը Սեպտեմբրի կայսր եղաւ , Զոնիական կղզիները Զոնապոստի տրուեցաւ . ուստի անակնկալ բան մըն ալ կընայ պատահիլ Վենետիկի նկատմամբ : Եթե իմ անձնական կարծիքս է և ոչ պաշտօնական ատենութիւն մի : Կերեն ինչ թէ կարելի է համադրել Լատինոյ կայսր միտքը , թէ հարկ է որ մեծ որոշում մի ընէ ի մասին այս գործոյն :

Լոնդոնի հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Հիւսիսային Միացեալ Միացեալ գահերէց միտք Լոնդոն 400 հազար քուէից առաւելութեամբ վերահաստատուեցաւ իւր նախագահական բարձր պաշտօնին մէջ : Հետեւեալ հաշտութեան յոյսը առայժմ բոլորովին անհետ եղաւ . վստահ յայտնի է որ փոքր Լոնդոն պատերազմին շարունակութիւնը կուզէ ամենայն զօրութեամբ , մինչև որ Հարաւային Նահանգները պարտաւորուին փութիւնը ընդունելու : Սակայն Հարաւ ամենին չուզեր միանալ Հիւսիսային հետ և իւր գերիները զինուոր կը գրէ այնու պայմանաւ որ եթէ ժամանակ մը ծառայելու ըլլան , իրենց ազատութիւնը ստանան : Չեմ գիտեր թէ այս կերպիւ Հարաւային բաւական զօրութիւն պիտի ստանան , որպէսզի կարող ըլլան Հիւսիսային վերայ որոշել : Երբեք ցաւալին այն է , որ Հարաւային չկարծուի , բայց ցաւալին այն է , որ Հարաւային այս եղանակաւ քիչ մը զօրանալու պատճառ պիտի ըլլայ պատերազմին երկար ժամանակ զիմանալուն :

Երաւանի գործոց անուշ լուր ճիշտ իտալական քաղաքական ատենախօսութեան մը մէջ , ցաւելով Լոնդոնի սոսկալի պատերազմին վերայ ըսաւ , թէ ոչ ոք կընայ զուշակել թէ երբ պիտի վերջանայ : Երբ ամենայնիւ , յաւելցուց իւրին Վենետիկը , Լոնդոնի մէջ ափրիկեցի ջեզը՝ այսինքն գերիները մեծ օգուտ ձեռք պիտի բերեն այս պատերազմին : Կոնստանտինոպոլիսի 4-16ին չորեքշաբթի օրը՝ Հարաւային Միացեալ Միացեալ մէջ , միտք ճիշտըն Տեփիս նախագահին հրամանացը համաձայն , հրապարակական աջօթքներ եղան , Լատինոյ պաշտպանութիւնը հարաւային զօրաբանակին վերայ հրաւիրելու համար :

Իտալիոյ կառավարութիւնը՝ քաղաքական տրտուքին ծանր խնդիրներէ ազատ ըլլալով , իւր ներքին բարեկարգութեան և յառաջագիւծութեանը վրայ զբաղեալ է այժմ :

Օրովայն զօրութեան պաշտօնեան մօտեցաւ յայտադիր մը հրատարակեց Ռուսիոյ նախարարին վրայ : Ռուսիոյ կը տեսնուի թէ Սեփասթապոլիս ինչպէս ետեւ , Ռուսիան միայն 96 պատերազմական նաւ ունի ելլելու . յետ անորի 217 նաւ շինել տուաւ , որոց ամենքն ալ չորհրդարան միջնաւներ ունին : Լատինոյ արժեքը 41,265,500 ֆուլլիէն սրկաւ չեղաւ : Զինեալ պատերազմական չորհրդաներէն շատերը օտար երկրներու մէջ և զլիւստրապէս Լոնդոն ու Կաղղիոյ մէջ շինուեցան , և կը հաստատեն թէ կարող են դէմ դնելու Եւրոպիոյ մէջ գտնուած ամենէն զօրաւոր նաւերուն :

ԼՂԳ ԼՅԻՆ

Սրբոյ խմբագիր Արշալոյս պատուական լրագրոյ : Զիւր տրեւիսիս 739 թիւ ազնիւ թերթին մէջ հրատարակուած երկու տղա նամակին վրայ աւելցած խորհրդածութիւնը կարգացի . որուն մէջ պարունակուած խմտանկարուն անտարբեր մնալ չիլնալով՝ սոյն քանի մը տող պատուական , որ իմ կողմէն վերջինը պիտի ըլլա փութեցնել հարկ սեպեցի , որպէսզի ձեր յառաջակայ թերթին մէջ ցաւ հրատարակել բարեհաճիք : Հաւատի եմ թէ ինչպէս նախընթաց նամակին , նոյնպէս և ատոր ալ անկիւն մը չէք զղմար :

Յու է ինչ արդարեւ , որ մեր արդոյ խորհրդածուն ատենց իմ գրածներուն միտքն ու լուծումը իմանալու , և անոնց բարեւոր խնամքը չօգտակուելու , անոնց վրայ սոյն պիտի խորհրդածութիւն մը աւելցնել արժան դատեր է , որուն ներքին միւր սիրելի օրհնալ ազգային եղբայրները թերեւ իր կողմէ ինչի դէմ ատենութեան ոգի մը նշմարեն , որ ամենին տեղի չունի՝ դէմ ինչպէս որ կը կարծեմ և կ'ուզեմ հաստատել . . . :

Եթե և տուալ , խորհրդածուն , իմ մէկ հակասութիւնս գտնել կարծած էիք Զմիւռնիոյ երկրպագուութեան համար ուրուական բնիւրու նկատմամբ , և իր պապացոյց այս հակասութեան , իմ բաժն աւ խօսքերս յառաջ բերած էիք «Հեռ» , կոր տտելութիւն , և այն միւր ազգին ինկած բաժնիները չեմ : Կերեցէք ինչ ըսելու սիրելի , որ սոյն պարբերութեան մէջ ամենին հակասութիւն մը չգտնուի , և հակասութիւն չգտնուելէ զատ՝ կարծեմ խիստ առողջ տրամաբանութիւն մ'ալ կ'էն տեղի : Լատինոսէ ինչպէս որ ցաւք սրտի , բոլոր ուզած էի , և դուք չեմ գիտեր ինչու . չէի կրցեր հակադէմ , միայն սոյն վստ յառաջութիւններ զօրադրութեան մեր ազգին բաժնիւր ըլլալուն համար է , որ տարածաշրջանութիւն կծագի մեր մէջ և զծառութիւնը կ'ազգաւորէ , մինչդեռ տարածաշրջանութեան և զօրութեան ոչ նիւթ կայ և ոչ հիմ . այսինքն սոյն երկրպագութիւնը և զօրութիւնը ուրուականներ են , որովհետեւ անորի և տղայական տղայներէ յառաջ եկած են միայն : Եւ արդարեւ անտարբեր ազգք քննելով և անկողնապաշտ ոգով խորհրդով Զմիւռնիոյ արդի կարծեցալ երկրպագութեան մէջ , բնաւոր նիւթ մը , հիմ մը ինչպարեւ՝ արդեօք՝ սիրելի թէ հեռ , կոր ատենութիւնը կայն , կերելին միայն սկ քաղաքական ամենայն շարեաց և յետադիմութեան : Լատինոսէ տտելութիւնը նշմարելու չափ ուղիղ խելք և տրամաբանութիւն ունենալովիդ՝ կերեւայ թէ՝ մէկ բան միայն կ'պակսի ձեզի . կամք :

Եւ դարձեալ՝ այս կարծեցալ տարածաշրջանութիւնը , զոր ուրուական տնտեսած էի , և դարձեալ կրեմ թէ ուրուական մըն է , կընայ արդեօք ընդհանուրի կերպք բանք մը անտուլ ինչպէս որ ուզած էիք տալ անոր , քանի որ մէկ երկու անձանց մէջ ամիտութեան է ի սկզբանէ անոր , և մեր օրհնեալ հատարակութիւնը իսկող ու հանդուրա փնտիլի մէջ կ'զտնուի , քանի որ օրհնաւոր Խաղաղական խորհրդոյ ունենալով , մինչ ցարդ ազգային զօրութեան ըստ կարի առաջ կերթան , և քանի որ Զմիւռնիոյ տղային սիրելի եղբայր հոգութիւնը նուազաւ յանձնուած օրէն ի վեր և անկէ առաջ անոնց համակրութեանը արժանի եղած եմ շորհիւն Լատինոսէ :

Սակայն թէ քանի մը մասնաւոր անձինք ներհալ կարծիք և նպատակ ունենալով ներհալին , և երկրպագութեան տտել ըլլան . ինչ , միթէ բոլոր իզմիր երկրպագութեան հրդեհին մէջ ինկեր կայրի՝ բանք . ատոր յանդերձ իմեկ արդեօք , և մի թէ տտիւս ձեր ձեռքը իրաւունք մը կ'ուտայ , որ ամիտական կայր հոգութիւն ու հոգին մէջ համակրութիւն չկայ ըսէք . և ասա ուրուական մ'ալ . կ'թէ ձեր ուղեւ այն քանի մը անհատները ընդհանուր ազգի մը կարեւորութիւնը ունին , ատոր քանիք մը չ'ունին :

Արշալոյս այս մտայնածին հակասութիւնը գտնել վերջը ծանր յանդերձ մ'ալ կ'ընենաւորէ նուազաւ վրայ , որ դուք հակապոթիւնէն աւելի արժէք մը չունիք :

պահանջումը օրինաւոր է, թէ առանց ընդհանուր ժողովոյն որոշման՝ (ձաղախան խորհուրդը որ և է չէնք մի չկրնար շինել. բայց դուք կըսէք թէ մեծ խողովոյն պիտի ծաղի թէ ընդհանուր ժողով գումարեմ, և այս ծանր պատասխանատուութիւնը ձեր վրայ առնուլ կուզէք. այդ ալ՝ ձեր խոհման թեանը կը վերաբերի :

Ըստ այս կերպի միայն մեր Հայր սուրբին խոհմանը յանձնուեցաւ գործը : Բայց դժբաղդաբար այս խոհմանութիւնը՝ անխոհմանութիւն եղաւ ինչպէս որ իրաց ցաւալի կացութիւնը կը ցուցնէ :

Մեր սահմանադրաւոր Հայր սուրբը կըսէ թէ ընդհանուր ժողով գումարելու որ ըլլար, Թեոփաթ Կոնստանտինովի ըլլար և յայնժամ ողջամիտ հասարակութեան մեղադրանացը ներքեւ պիտի մնար և գուցէ խաչկալն ալ չշինուելու վտանգին մէջ պիտի իյնար :

Մէք կը պատահանեմք նախ թէ ըստ Սահմանադրութեան, ժողովորդեան մի երեսփոխանական ընդհանուր ժողովը իրաւունք ունի շինելու կամ չշինելու իւր եկեղեցւոյն խաչկալը կամ ազգային ուրիշ ո՞ր և է չէնք :

Երկրորդ՝ ձաղախան մեծարդոյ խորհուրդը իւր պաշտօնական յայտարարութեամբը իմացուց թէ իբրեւ ձաղախան եկեղեցւոյն աւագ խորանին խաչկալին շինութիւնը ընդհանուր ժողովով արգէն որոշուած չլսալով, ինքը ի գործ պիտի դնէ նոյն շինութիւնը : Իսկ երկու փոքրիկ խորանաց խաչկալներուն շինութիւնն ալ ժողովորդեան մէջէն շատերը փափաջեալուն համար, զանոնք ալ յանձնառու եղած է շինելու : Ըստ պաշտօնական յայտարարութեան կը հաստատուի, թէ ձաղախան խորհուրդը և անոր նախագահ մեր Հայր սուրբը իրենց մասնաւոր պատասխանատուութեամբը և ոչ ընդհանուր ժողովով շինեցին երկու փոքրիկ խորանաց խաչկալները, որոց արժէքը 1600 լիւայէն աւելի է, պակաս չէ :

Երրորդ՝ մեր գերապատիւ առաջնորդական փոխաւորը կըսէ թէ աւագ խորանին խաչկալին շինութիւնը՝ սրբազան Պատրիարքին նախագահութեամբ գումարուած ընդհանուր ժողովոյն մէջ որոշուած էր : սակայն չյիշեր կամ չուզէր յիշելու թէ նոյն ընդհանուր ժողովը միանգամայն 8 հոգիէ բաղկացեալ ձեռնադրով մի հաստատած էր ու անոր յանձնած էր այս շինութիւնը այնու պայմանաւ որ 1200 լիւայէն աւելի ծախք չընէ : Ուր միաց արգեօք նոյն ձեռնադրովը : Մեր Հայր սուրբը պիտի պատահանէ թէ, լուծման վիճակի մէջ դնուելով՝ ձաղախան խորհուրդն յանձնեց այս պաշտօնը :

Բայց ասիկա միթէ ծանր սխալ մի չէ՞ ընդդէմ տրամադրութեանց ազգային Սահմանադրութեան, քանզի յայտնի է որ Հայր սուրբը կը պարտաւորէր ընդհանուր ժողովը վերստին գումարելու ու նոր ձեռնադրով մի կազմելով՝ անոր յանձնել այս շինութիւնը ընդ վերստին շինութեամբ իւր և ձաղախան խորհուրդն : Ըստնի պէտք էր ըլլաւ մեր գերապատիւ առաջնորդական փոխնորդին ընթացքը, քրպէսլի օրինաւորութիւնէ շեղած չըլլար : Ըստ թէ ոչ, ինչ օգուտ խաչկալին յատակագիծը ամփոփելով (և մինչև ցարդ) սուրբ եկեղեցւոյն գաւիթը կախուիլը ի անս ժողովորդեան, այնինչ անոր օրինաւոր երեսփոխանները չուզէնք ի ժողով գումարելու ու առանց առջև դնել զայն ի քննութիւն կամ ի վերաքննութիւն՝ նմանապէս ինչ օգուտ ազգին նորա հաստատ գիւնատան դռները բաց պահելը, որ հաշիւները՝ մինչև այն ժամանակը չտեսնուած կանոնաւորութեամբ բռնուած են կըսէ, այնինչ նոյն հաշիւներուն ենթակայ գտնուած շինութեան գործողութիւնները անկանոն կերպիւ եղած են :

Չտեսնուած կանոնաւորութիւն կըսէ մեր Հայր սուրբը, և մեք կը պատասխանեմք թէ մինչև ցայսօր արգեօք տեսնուած է իզմիրի Հայ ժողովորդեան մէջ որ այսչափ ազգային մեծ շինութիւն և ծանր ծախք ըլլալ առաջ ընդհանուր ժողովոյ. որ ամենակարեւոր էր ոչ միայն խաչկալաց շինութիւնը քննելու և ձեռնադրով մի կազմելու ու անոր յանձնելու համար նոյն շինութիւնը, այլև լուսահոգի Աբէլաշին հրեմակը ինչ վիճակի մէջ ըլլալը, Բեդէրդպուրէն այս ծանր գործոյն վրայք ինչ լուր գալը ընդհանուր ժողովոյն առջև դնելու համար :

Թեպէտեւ այս մեր ըսածը յայտնի և պարզ չ'ըլլար տեսնուելու մըն է, այսու ամենայնիւ գերապատիւ

առաջնորդական փոխնորդը կըսէ թէ զի ուշաւոր ընթացքով Սահմանադրութեան հսկողութիւնը ըրած է, առանց անկէ մաղի մը չափ շեղած ըլլալու : Ողջամիտ հասարակութիւնը անոր պատասխանը և մեր բացատրութիւնները անկողնասիրութեամբ կարգաւէ ետեւ, կրնայ այս ամեն եղելութեանց վերայ ուղիղ գատողութիւն մի ընել :

Մեր առաջնորդական փոխնորդը փոփոխութիւն ու ետեւեան կու գործը կը յիշէ, որոց առջև երկրպագութիւն ընել չուզէր կըսէ : Որոնք են արգեօք այս կու գործը, միթէ բաղմանի ստորագրութեամբ իւր ընթացքին դէմ բողոքող յարգելիները կիմանայ թէ իզմիրի հայկազուն ամեն երեւելիները, Բայց ինչպէս որ ըլլալ, սոսկալի հարուած մ'ընէ, որով բոլոր ժողովորդը կը նախատուի : Սակայն մեր Հայր սուրբը պէտք է գիտնալ թէ Չ. Պիւտեյի Հայր իբրեւ վաճառական ծնած է և սոսկական գործովք զբաղեալ ըլլալով միշտ ոչ երկրպագութիւն կընէ մարդոց և ոչ երկրպագութիւն կուզէ ընդունել : մանաւանդ որ վարդապետէ մը ընդունած երկրպագութիւնն օգուտ մի չ'ընար ծագել իւր առեւտրական գործոցը և իւր գրամական յարդին ու համարումին : Վասնորոյ զփութնայի Հայոց կողմէն կաղաչեմք խոնարհաբար զՀայր սուրբը, որ փոփոխութեան ու ետեւեան կու գործը իզմիրի ազգայնոց մէջ, այսինքն իւր օրհնեալ և զիջէ հասարակութեան մէջ չ'փնտռէ :

Մեր առաջնորդական փոխնորդը կըսէ թէ, «Երբ յալոյսը սրբազան Պատրիարք Հօր ձաղախ ու հանդարտ հօտը վրդովողի մը պէս կ'ըլլայէ զիս» :

Մեք երբեք այդպիսի միտք մը յայտնել չուզէցինք : այլ ապացուցինք թէ ազգային ընդհանուր ժողովը ժամանակին գումարել չուզէր համար, տարաձայնութիւնը ու երկպառակութիւնը երթալով աւելցաւ քաղաքիս Հայ հասարակութեանը մէջ, որ ձաղախ վիճակի մը մէջ յանձնուեցաւ իրեն :

Ըստ ըսածնիս կը կրկնեմք, և կը պնդեմք թէ ընդհանուր ժողով չ'գումարուելուն պատճառաւ է որ փոքրիկ տարաձայնութիւնը ծանրացաւ ու խողովութիւն փոխուեցաւ : որուն վերայ յաւելցաւ նաեւ պատրաստուած արձանաց ցաւալի կոխը, որ անշուշտ տեղի պիտի չունենար թէ ընդհանուր ժողովը գումարուելու ըլլար :

Վերջապէս ներողութիւն կը խնդրեմք գերապատիւ Հայր սուրբէն՝ մեր կարծիքը և մեր ներքին համոզումը համարձակապէս և անկեղծաբար յայտնելու համար, և յուսամք թէ իւր սահմանադրաւոր գովելի բնաւորութեամբը պիտի հաճի հաստատուն պահել մեր փոխադարձ բարեկամութիւնը թէ և գաղափարնիս տարբեր եղած ըլլալ իզմիրի ազգային դժբաղդ գործոցը վրայք :

Ս. Ս. ՇԱԼԱՅԱՍ

ձեռնադրութեան անակնկալ մահ մի խորին տրտմութեան և սեւ սգոյ մէջ ձգեց Կոստանդնուպոլսոյ Սիւրբաղիւղի աղնուական գերեզմանին մի :

Քեհեան բարեհամբաւ Մարտիրոս տմիրային որդին մեծարդոյ Յակոբ աղան՝ Լոյեմբերի 15ին կիրակի երեկոյն կաթուածի սոստիկ հարուածով մի առ Լատուած փոխեցաւ ի հասակի 66 ամաց :

Հանգուցեալը՝ որ բարեպաշտ ու Լատուածաւոր անձ մըն էր, բաւական ժամանակէ ի վեր գործքէ քաշուած և Սիւրբաղիւղի մէջ առանձնացեալ՝ հանգիստ օրեր կանցնէր ի ծոց իւր ընտանեաց, և ոչ սակաւ կը միջնորդէր իւր արժանաւոր որդւոց յաջող վիճակը տեսնելով և իւր գեղարուեստ չեղանք թողած քաղցր գգուանքը ընդունելով :

Բայց աւանդ, որ անողբելի օրհասը վայրկեան կան ժամանակ մի ահալամ չտուաւ, որ իւր վերջին օրհնութեամբ միջնորդէր իւր ամենասիրելի գերդաստանը և իւր բաղմանի ազգականաց ջերմեանը սղջունները ընդունի :

Մեծազգի հանգուցելոյն յուղարկութեան արտուր հանդէսը՝ հեռակալ օրը արժանաւոր փառաւորութեամբ և ուղեկցութեամբ կուրն բաղմունք թեան կատարուեցաւ : և մարմինը թաղուեցաւ Սիւրբաղիւղի գերեզմանատունը :

SUN FIRE OFFICE

Արեւ կոչուած ապահովութեան ընկերութիւն ընդդէմ հրկիւզութեան, որ հաստատուած է ի Լոնտոն 1740ին :

Մեծին Բրիտանիոյ մեծ հրկիւզութեան դէմ Սպահնովաբեան տուար մեծ ընկերութիւններ կան. որոց 1863 տարւոյն մեծ վնասած կնքոյ տուարքին (timbre) վրայք մօտեւս բարձրակնքին յայտագիր մը տրուեցաւ. ուսկից բաղումս է նետեալ ցուցակը :

Սկզբնական արքիւնը, (Իրաւունք մեկտեղ հա- 1. 07	
շուէրով) վնասած է	213,307
Ֆինիքս ընկերութիւնը վնասած է	158,079
Բոյի Երաքեց	84,273
Նորուիչ Իւնիքն	84,154
Քոնքի	72,381
Լիվրբուր Եմա Լոնտոն	81,323
Էնքերիլ	64,472
Ուեսթ Եմ Ինկլիս	53,944
Բոյի Ինտերքոն, Լիվրբուր	81,276
Ալլիքս	47,928

Ապահովութեան գիները՝

Իզմիրի և անոր շրջակայքը համար	
Ֆրեմքիսանկերոն, տներու և մերքահոցներու 0/0ին	
համար, արդարաւորին պատերը քարային են 3/4	
Քարային և ֆրեմքիս տներու կամ այլ շինուածոց համար	4
Քարային և ջաշմա տներու կամ արիւղ շինուածոց համար (շինութեան տեսակին և զիրքին հայելով)	1 1/4—2
Ֆրանկաց մարտատունը կամ գանգան մամուլներու մեջ եղած ապրանց համար 4—1 1/4—2	
Քաղաքիս արտարձանները և շրջակայ գեղերուն մեջ եղած հաստատուն տներու կամ ուրիշ ամուր շինուածոց համար	3/8—3/8
Կանկարասեաց, ապրանքներու և ուրիշ բաներու ապահովութեան վարձը հաւաքար և ապահովութեան գնէրն նոյն շինուածոց, որոց մեջ դրուած են :	
Քիչ ժամանակաւ, այսինքն տարի մը պակաս եղած ապահովութեան վարձը նետեալ կերպիւ վնասի :	
10 օրուան համար 1/8 մասը տար. ապահ. գնէրն	16
4 ամսուան համար 1/4	»
2	»
3	»
6	»

Ուզողը պետք է որ դիմէ առ միտք Հեմքի Ի. Բոյ, որ այս ընկերութեան գործակալն է, և իւր գրաստանը Ֆրանկաց քաղք քի. 5, Քուգիներին ֆրեմքիսանկերն մեջ Հոլանտիոյ քանցէլարիային քովն է :

Մտերի Երրորդին վերադարձող Յոյն սպանկերան մի հ'տեալ յայտարարութիւնը յուղարկած է մեզ ի հրատարակութիւն :

Տար տարի Երրորդ Բնակիչ Ետեւոր Հոռմի և Ֆիլիքեցայի ձեմարանաց մեջ պատկերահանութեան արձեւտը սովորեցաւ, և ետքը Փարիզի հռչակաւոր պատկերահան վարպետի մը գործարանը արձեւտս կատարեալագործելով, անցեալները այցելութիւն քի. 6 և Լոնտոնի, Գերմանիայի և Վենետիկի գեղարուեստից բանգարանները : և այժմ վերադառնալով հայրենիքս այսինքն Իզմիր քաղաք իմ հայրենակցաց օգտակար քաղաքի փափաքով, պատիւ անձինս համարիմ ծանուցանելու քի յանձնառու կըլլամ մեծ և պղտիկ ամեն տեսակ կենդանագիր քաղաքի ինդով, նմանապէս եկեղեցական պատկերներ՝ Բիւզանդեան ու Երրորդական ձեւերով :

Այլևս պատկերահանութեան դասաւորութիւն ընելու յօժարամիտ եմ քի՛ դպրատանց մեջ և քի՛ մասնաւորապէս : Սիրելի է ինձ յուսալ քի անցնը որ պիտի հաճին պատահել զիս իրենց վստահութեամբը գոհ պիտի ըլլան արձեւտական յաջողակութեան, որ բազմամեայ աշխատութեանց արդիւնքն է, առանց չափաւորութեան գտնելու պահանջութեան գնոց մեջ :

Իմ գործարանս Պարիզին ֆրեմքիսանկերն մեջն է. ուր ուզողը կրնայ գտնել զիս :

Խարպամիս Բալիօլօ :

